

að tryggja hagsmunum

Sjávarútvegsstefna Evrópusambandsins er mörgum Íslendingum þyrnir í augum. Ekki eru þó gild rök fyrir því að hún útiloki fyrirfram umsókn Íslands um aðild að ESB. Umsókn og samningaviðræður eru eina leiðin til að skera úr um það hvaða kjör Íslendingum bjóðast við inngöngu í sambandið.

Við mótun samningsmarkmiða er **ekki jafn mikilvægt og samstada um að tryggja óskorud yfirráð yfir fiskimiðunum.** Aðild Íslands að ESB er í raun óhugsandi takist þetta ekki. Alþýðuflokkurinn leggur því til að sameign þjóðarinnar á fiskimiðunum verði bundin í stjórnarskrá. Þar með væri stjórnvöldum óheimilt að semja forræðið yfir fiskimiðunum af sér.

Fjölmörg rök styðja þá skoðun að Íslendingum takist að tryggja hagsmunum sína í sjávarútvegsmálum í samningum við ESB.

- Í grundvallarlögum ESB, Rómarsáttmálanum, er kveðið á um það að valdið til að setja lög og reglur á sviði sjávarútvegs sé hjá stofnunum sambandsins, en ekki einstökum aðildarríkjum. Sameiginleg sjávarútvegsstefna er grundvöllur á þessu. Þó ber að hafa í huga að aðildarsamningar eru jafnrétttháir Rómarsáttmálanum og því möguleikar á lausn á sérmálum Íslands sé pólitískur vilji fyrir hendi. Evrópusambandið er pólitískt bandalag og hefur því reynst **sveigjanlegt í aðildarsamningum.**

- Frá upphafi hefur Evrópusambandið samið við tíu ríki um inngöngu. Í öllum tilvikum héldu þessi ríki fram ákveðnum samningskröfum, sem þau töldu markast af grundvallarhagsmunum. Ævinlega hafa slík mál verið leyst þannig að báðir aðilar hafa talið sig geta unað við sinn hlut. Það er Evrópusambandinu ekki í hag að semja við nýtt aðildarríki þannig að það telji hagsmunum sínum ekki borgið innan sambandsins.

- Evrópusambandið tekur því tillit til lífshagsmuna væntanlegra aðildarríkja. Sambandið starfar samkvæmt þeirri reglu að sé aðildarþjóð háð nýtingu einnar auðlindar um afkomu sína, eigi hún að hafa forgang.

Auðvelt er að sýna fram á algjöra sérstöðu **íslensks sjávarútvegs** í samanburði við sjávarútveg annarra Evrópuþjóða. Annars vegar er það hin mikla þýðing sjávarútvegs fyrir íslenskt atvinnulíf, en sjávarútvegurinn skapar meira en helming af tekjum þjóðarinnar af útflutningi vöru og þjónustu. Hins vegar er íslenskur sjávarútvegur rekinn sem alþjóðlega samkeppnisfær atvinnugrein á hagkvæmnisgrundvelli, og þarf því að leggja sitt af mörkum til efnahagslífs þjóðarinnar. Það er engum í hag — allra síst Evrópusambandinu — að breyta þessu hlutverki sjávarútvegsins í íslensku atvinnulífi.

- Hin sameiginlega sjávarútvegsstefna ESB tekur fyrst og fremst á vandamálum sem tengjast stjórnun á sameiginlegum fiskistofnum aðildarríkjanna. **Íslenska efnahagslögsagan er algjörlega aðskilin** frá efnahagslögsögu Evrópusambandsins og engir fiskistofnar eru nýttir sameiginlega með ríkjum ESB. Sérstada Íslandsmiða er því skýr og vandséð að stjórnun Íslendinga á eigin miðum valdi miklum erfiðleikum við framkvæmd sameiginlegrar stefnu Evrópusambandsins.

- Tilkall einstakra aðildarríkja til veiða í sameiginlegri lögsögu ESB byggir á reglum um veiðireynslu. Aðildarríki Evrópusambandsins hafa **engna veiðireynslu** innan íslenskrar lögsögu og eru því ekki, samkvæmt reglum ESB, í neinni aðstöðu til að krefjast veiðiheimilda innan hennar.

- Með reglugerð ESB frá 1992 er veitt frávik frá sjávarútvegsstefnunni sem á sérstaklega við hér á landi. Samkvæmt reglugerðinni geta aðildarríki tekið sjálf við stjórnun fiskveiða við aðstæður þar sem stofnar eru staðbundnir og einungis útgerðir frá einu landi nýta þá. Þessar aðstæður eiga við hér á landi og gætu Íslendingar hæglega stjórnað veiðum á Íslandsmiðum án þess að í því fælist mismunun á grundvelli þjóðernis.

- Minna má á að í EES-samningnum féll Evrópusambandið frá grundvallarkröfu sinni í samningum við ríki utan bandalagsins um einhliða veiðiheimildir í stað markaðsaðgangs. Spænsk stjórnvöld hafa staðfest að þau muni ekki vekja upp slíkar kröfur á ný gagnvart Íslandi.

- Í samningnum um EES er undanþága frá frjálsum fjármagnsflutningum, sem gefur Íslandi heimild til að takmarka erlendar fjárfestingar í sjávarútvegi. Viðurkennt er að þessir fyrirvarar eru vart framkvæmanlegir og þarfnast rýmkunar. Í raun koma engin sérstök ný vandamál upp í aðildarsamningum við Evrópusambandið varðandi erlendar fjárfestingar í sjávarútvegi til viðbótar við þau vandamál, sem nú er reynt að finna lausn á.

- Eitt af vandamálunum við sjávarútvegsstefnu ESB er að kvóta er úthlutað til einstakra aðildarríkja, en flæði fjármagns er frjálst og getur því unnið gegn þessu, t.d. með því að siglt er með afla (svokallað „kvótahopp“). Eigandi fyrirtækis sem fær úthlutaðan kvóta þarf því ekki nauðsynlega að vera af sama þjóðerni og það land sem kvótanum er úthlutað til. Aðildarríkin hafa eðlilega reynt að stemma stigu við þessu og hefur Evrópudómstóllinn komist að þeirri niðurstöðu að heimilt sé að setja reglur um efnahagsleg tengsl þjóðríkis og skips sem fær úthlutað kvóta. Þetta vandamál er þó

ekki endanlega leyst og verða Íslendingar að fylgjast vandlega með þróun þessara mála.

- Minna má á að Finnland og Svíþjóð náðu varanlegum undanþágum frá sameiginlegu landbúnaðarstefnunni með því að bætt var við sérreglum um heimskautalandbúnað sem fela í sér viðurkenningu á sérstöðu landbúnaðar á norðlægum slóðum. Sérstada íslensks sjávarútvegs er ekki minni en landbúnaðar á norðurslóðum.

- Loks má benda á að samkvæmt Maastricht-samningnum var staðfest að ein af grunnreglum sambandsins skyldi vera nálægðarreglan (subsidiarity). Samkvæmt henni ber að taka ákvarðanir sem næst þeim er þær varða og þar sem þær komast með einföldustum hætti í framkvæmd. Þessi regla er sett til að sporna gegn óþarfa miðstýringu. Nálægðarreglan mun fá aukið vægi með fjölgun aðildarríkja og styður eindregið þá kröfu Íslendinga að íslenska ríkið stjórni fiskveiðum hér á landi, óháð sameiginlegri stefnu sambandsins.

Þau dæmi sem hér hafa verið rakin sýna svo ekki verður um villst að Íslendingar hafa góða samningsstöðu gagnvart ESB þegar kemur að sjávarútvegi. Fullyrðingar um annað standast ekki. Endanleg niðurstaða fæst hins vegar ekki fyrr en við samningaborðið.

Hægt er að nálgast eftirtalin upplýsingablöð hjá kosningamiðstöðvum Alþýðuflokksins um land allt: Evrópumál, Sjávarútvegsstefna ESB, Atvinnumál (2. teg.), Matarverð og lífskjörin, Sjávarútvegsmál, Jöfnun kosningaréttar, Fjölskyldumál, Húsnæðismál, Menntamál, Landbúnaðarmál, Umbótastefna jafnaðarmanna.

Athugið að blindir geta fengið upplýsingablöð Alþýðuflokksins á blindralettri. Einnig er hægt að nálgast þessar upplýsingar og aðrar upplýsingar um þjónustu Alþýðuflokksins á Interneti: <http://www.skima.is/kosning/alisti/>

Alþýðuflokkurinn - Jafnaðarmannaflokkur Íslands.

Hverfisgötu 8-10, 101 Reykjavík. S:552 92 44 og 552 80 17. Myndsendir: 562 91 55